

Ορθοπαιδική ή Ορθοπεδική

Παναγιώτης Π. Συμεωνίδης
Καθηγητής - Ακαδημαϊκός (ΑΜ)
Πρόεδρος του Κολεγίου
Ελλήνων Ορθοπαιδικών Χειρουργών

Το όνομα Ορθοπαιδική εμφανίσθηκε για πρώτη φορά στη διεθνή βιβλιογραφία το 1741. Το σχημάτισε ο Γάλλος ιατρός Nicolas Andry (1658-1742), καθηγητής στο Πανεπιστήμιο των Παρισίων από τις ελληνικές λέξεις “Ορθός” και “Παιδίον” (ίσιο παιδί) και το παρουσίασε στο βιβλίο του “Traite d’ orthopedie ou l’art de prevenir et corriger dans les enfants les difformites du corps” “Πραγματεία περί ορθοπαιδικής ή τέχνης της προλήψεως και διορθώσεως των σωματικών δυσπλασιών (ή παραμορφώσεων) στα παιδιά”. Η ακριβής αναφορά στο βιβλίο αυτό για το όνομα έχει ως εξής: “Quant au titre en question, Orthopedie, je l’ai formé de deux mots grecs a savoir d’ Orthos, qui verit dire Droix, et paidion, qui signifie Enfant”.

Το όνομα αυτό έγινε αποδεκτό προοδευτικά από όλα σχεδόν τα κράτη για το σύνολο της ειδικότητας (παιδιά και ενήλικες).

Ειδικά η Αμερικανική Ακαδημία Ορθοπαιδικών Χειρουργών, η μεγαλύτερη στον κόσμο (αριθμεί 20 χιλιάδες περίπου μέλη), πέραν της αποδοχής του ονόματος Ορθοπαιδική, τοποθέτησε στο κέντρο του εμβλήματός της τις λέξεις “Ορθόν Παιδίον” με ελληνικούς χαρακτήρες. Το έμβλημα αυτό αποτυπώνεται στο εξώφυλλο εκατοντάδων βιβλίων ή εντύπων που εκδίδει αλλά και στις τεράστιες αφίσες που εκθέτει στα ετήσια συνέδριά της.

Στην Ελλάδα το όνομα Ορθοπαιδική βρέθηκε να γράφεται με **ε** από το “Ορθός” και “Πέδη” (τροχοπέδη) αλλάζοντας την ιστορική του ετυμολογία και προέλευση. Πουθενά δεν αναφέρεται πότε, πώς και από ποιους έγινε αυτή η αλλαγή. Οπωσδήποτε όμως δεν έγινε από κανένα συλλογικό όργανο και βεβαίως ούτε από τον Χρυσσοπάθη, πρώτο Έλληνα καθηγητή Ορθοπαιδικής, ο οποίος απλώς το δέχθηκε, αν και δεν συμφωνούσε με την προέλευσή του από το “Ορθός” και “Πέδη”. Ο ίδιος προτιμούσε το όνομα “Ορθωτική”.

Φαίνεται λοιπόν ότι μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα το όνομα Ορθοπαιδική εγράφετο με **αι**, όπως

αναφέρεται στο λεξικό “Ιατρική” του υφηγητού της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών Γ. Καρυοφύλλη (Β’ τόμος, σελίδα 370, έκδοση 1986) και επιβεβαιώνεται από τον καθηγητή Ι. Χρυσσοπάθη στο βιβλίο του “Ορθοπεδική” (έκδοση 1932, σελίδα 5) με τη φράση: “δι’ ό και απεκάλεσεν ταύτην ο Andry “Ορθοπαιδική” εκ του “Ορθός” και “Παις” και συνεχίζει ο Χρυσσοπάθης: “το όνομα αυτό του ημέτερου κλάδου διετηρήθη μέχρι των ημερών ημών (αρχές του 20^{ου} αιώνα)”. Είναι λοιπόν λίαν πιθανόν ότι οι λίγοι Έλληνες Ορθοπαιδικοί, που σπούδαζαν τότε κυρίως στη Γαλλία, να μετέφεραν το όνομα “Ορθοπεδική” στα ελληνικά με **ε** από το Γαλλικό του Andry “Orthopedie” χωρίς να λάβουν υπόψη τους ότι το γαλλικό **e**, όπως αναφέρεται στο λεξικό του καθηγητού Γ. Μπαμπινιώτη (σελίδα 1728) αποδίδει το ελληνικό **αι** όπως *rédiatrique*: παιδιατρική, *pédagogie*: παιδαγωγική, *péderastie*: παιδεραστία κ.ά. Εκ των υστέρων αναζητήθηκαν ρίζες στην ελληνική γλώσσα για να στηριχθεί αυτή η άποψη. Διότι είναι παράδοξο, εκείνοι που άλλαξαν την ονομασία “Ορθοπαιδική” σε “Ορθοπεδική”, επειδή δεν τους ικανοποιούσε, να μη δημιουργήσαν ένα κανούργιο διαφορετικό όνομα πιο αντιπροσωπευτικό κατά τη γνώμη τους αλλά να πήραν το ιστορικό όνομα του Nicolas Andry και να αλλοίωσαν την ετυμολογία του αφήνοντάς το φωνητικά ακριβώς το ίδιο.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 εκδηλώθηκε σε διεθνές επίπεδο μια τάση αλλαγής του ονόματος “Ορθοπαιδική” σε “Ορθοχειρουργική” - “Orthosurgery” κατά το “Neurosurgery” - “Νευροχειρουργική” ή “Bone Surgery” με διάφορα επιχειρήματα και δημοσιεύσεις (Kirkup 1991 & 1993). Η σκέψη μήπως γίνει εκμετάλλευση από τους κύκλους αυτούς του εξωτερικού, της αδικαιολόγητης αλλαγής του ονόματος “Ορθοπαιδική” σε “Ορθοπεδική” στην Ελλάδα από το αρχικό του Andry έφερε στο προσκήνιο το ζήτημα.

Η γενική συνέλευση της Πανελληνίας Ορθο-

παιδικής Εταιρείας (ΕΕΧΟΤ) μετά από εισήγηση πολλών καθηγητών Ορθοπαιδικής Ελληνικών Πανεπιστημίων και ύστερα από πολλές συζητήσεις **αφού ζήτησε τη γνώμη τριών καθηγητών γλωσσολογίας από τα Πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης**, αποδέχθηκε το 1997 την επαναφορά του ονόματος “Ορθοπαιδική” στις ιστορικές του ρίζες γράφοντάς το με **αι**, όπως ακριβώς το σχημάτισε το 1741 ο καθηγητής Nicolas Andry από τις ελληνικές λέξεις “Ορθόν Παιδίον”.

Συμπερασματικά μπορεί να λεχθεί ότι το θέμα δεν είναι ποιο από τα δύο ονόματα είναι ετυμολογικά σωστό ή ποιο καλύπτει περισσότερο το αντικείμενο της Ορθοπαιδικής σήμερα. Και τα δύο ονόματα είναι σωστά και τα δύο δεν καλύπτουν πλήρως όλο το φάσμα της Ορθοπαιδικής σήμερα. Το θέμα είναι καθαρά ιστορικό και η απόφαση της Ελληνικής Εταιρείας Χειρουργικής Ορθοπαιδικής και Τραυματολογίας να γράψει το όνομα “Ορθοπαιδική” με **αι** δεν σημαίνει αλλαγή ονόματος, αλλά επαναφορά του ονόματος στις ιστορικές του ρίζες όπως το πρωτοσχημάτισε ο καθηγητής Ν. Andry το 1741. Θα ήταν τραγικό ένας καθηγητής από άλλη χώρα να δίνει πριν από 260 χρόνια ελληνικό όνομα σε ένα καινούργιο κλάδο της ιατρικής τιμώντας την ελληνική γλώσσα όταν δεν υπήρχε ελληνικό κράτος, το όνομα αυτό να γίνεται αποδεκτό από τις Ορθοπαιδικές Εταιρείες όλου σχε-

δόν του κόσμου και μόνο η Ελλάδα να απεμπολεί την τιμή αλλάζοντας τις ρίζες του ονόματος γράφοντάς το με “ε”.

Βιβλιογραφία

1. Kirkup JR. Nicolas Andry and 250 years of Orthopaedy. Editorial. J Bone Joint Surg (Br) 1991, 73B: 361-2.
2. Kirkup JR. “Orthopaedy” “Orthopaedics” or “Orthosurgery”. British Orthopaedic News. Spring 1993 - London.
3. Βαρβαρούσης Α. Ιστορία της Ορθοπαιδικής 2001 Παρισιάνος - Αθήνα.
4. Γερμάνης Ι. Προσωπική Επικοινωνία.
5. Ηλιόπουλος ΚΣ. Οι πρωτοπόροι της Ορθοπεδικής. 1991 σελ. 197-Αθήνα.
6. Καπετάνος Γ. Πρόλογος. Ορθοπαιδική: 1994.
7. Καριοφύλλη Γ. Ιατρική 1896 σελ. 370 ΒΔ Τόμος.
8. Μαλίζος Κ. Προσωπική Επικοινωνία.
9. Μπαμπινιώτης Γ. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας 1998 σελ. 1287 - Αθήνα.
10. Πουρνάρας Ι. Επιστολή: Ορθοπαιδική: 1994 σελ. 17-18.
11. Σουκάκος Π. Προσωπική Επικοινωνία.
12. Συμεωνίδης Π. Πρόλογος. Ορθοπεδική: 1984 University Studio Press - Θεσσαλονίκη.
13. Συμεωνίδης Π. Επιστολές. Ορθοπαιδική: 1994 σελ. 13-15.
14. Χαρτοφυλακίδης Γ. Επιστολή. Ορθοπαιδική: 1994 σελ. 15.
15. Χρυσοσπάθης Ι. Ορθοπεδική: 1932 σελ. 6 - Αθήνα.

Πουλιά, 1984, 40 x 30 x 20 εκ., Βασίλης Παυλίδης.

Τα Ι.Θ. επαναδημοσιεύουν το άρθρο του καθηγητή-Ακαδημαϊκού κ. Π.Π. Συμεωνίδη, λόγω συντακτικού λάθους που ενδεχομένως αλλοίωσε το νόημα.